Via Laietana 57 4t 3a
08003 Barcelona
Tel. 933173151
Fax 933173202
sindicat@catac.cat

Formació 2027: el personal penitenciari necessita concrecions, no més ajornaments

A la reunió de presentació de la proposta de formació transversal del CEJFE per al 2027, celebrada per videoconferència, hi hem participat CATAC, UGT, CSIF i la Intersindical. CCOO ha excusat la seva assistència.

Des de **CATAC** hem plantejat diverses mancances que afecten directament el personal penitenciari. Les respostes del Departament no ens convencen: en alguns casos es remet el personal a cursos que no estan expressament adreçats al seu col·lectiu; en d'altres, es deixen decisions pendents d'anàlisis i debats o es deriva la responsabilitat a una altra estructura formativa sense concretar com es cobrirà la necessitat.

Prevenció de riscos laborals: el personal de tractament també ha d'estar-hi inclòs

La proposta no identifica un curs de prevenció de riscos laborals específic per al conjunt del personal de tractament. Sí que preveu el curs «Riscos laborals propis dels equips directius i tècnics de centres penitenciaris», adreçat a comandaments i tècnics, però aquesta formulació no explicita la inclusió dels educadors i educadores socials ni dels treballadors i treballadores socials.

Hem reclamat que es garanteixi expressament l'accés d'aquests professionals a aquest curs i que els continguts responguin als riscos propis de les seves funcions.

La resposta del Departament ha estat que accediran al curs destinat al personal de vigilància dels centres penitenciaris. No considerem suficient aquesta remissió: cal explicar quins continguts s'hi oferiran i com s'adaptaran a la realitat del personal de tractament. Compartir centre de treball no significa desenvolupar les mateixes funcions ni tenir les mateixes necessitats formatives.

Demanem una solució explícita en la programació, tant pel que fa a les persones destinatàries com als continguts. L'accés del personal de tractament no pot quedar sotmès a interpretacions.

Via Laietana 57 4t 3a
08003 Barcelona
Tel. 933173151
Fax 933173202
sindicat@catac.cat

Teletreball: planificar el 2027 sense haver resolt la formació pendent

El programa inclou formació per a teletreballadors i teletreballadores, per a la supervisió del teletreball i una oferta diferenciada per al personal de l'Administració de justícia. No hi apareix, però, una proposta específica per al personal penitenciari.

Hem reclamat formació adaptada al personal penitenciari que hagi de desenvolupar tasques en aquesta modalitat, especialment el personal d'oficines, prenent com a punt de partida l'informe d'Ivàlua.

El Departament ha respost que aquesta qüestió els correspon analitzar-la i debatre-la abans de concretar la formació. Precisament això és el que qüestionem: després d'un any de retard, encara no tenen definida la resposta formativa i ja estem parlant de la programació del 2027.

Al nostre entendre, aquesta resposta evidencia un diagnòstic deficient i una manca de previsió. Si a hores d'ara encara cal analitzar i debatre què s'ha d'oferir, tot apunta a un altre any de retard, absolutament injustificat. Reclamem continguts, responsables i un calendari concret, no una nova espera sense compromisos.

Accés a la formació transversal: les possibilitats teòriques no són suficients

Hem qüestionat que determinades activitats es limitin, en la descripció de les persones destinatàries, al personal dels serveis centrals i dels serveis territorials. És el cas del curs «Ciberseguretat i riscos de la intel·ligència artificial».

El personal penitenciari ha de poder accedir a aquestes activitats en igualtat de condicions amb la resta del personal del Departament. Quan calgui una adaptació a la seva realitat professional, s'ha de preveure una edició específica.

El Departament afirma que el personal penitenciari hi pot participar com a alumnat. Ens agradaria que aquesta afirmació es traduís en una realitat habitual. Tanmateix, l'experiència que hem traslladat a la reunió és que aquest accés s'ha produït en casos puntuals, gairebé anecdòtics.

Reclamem que la inclusió del personal penitenciari consti expressament en les convocatòries i es tradueixi en admissions efectives. Una possibilitat verbal no equival a una garantia d'accés.

Via Laietana 57 4t 3a
08003 Barcelona
Tel. 933173151
Fax 933173202
sindicat@catac.cat

Formació sobre els 16 GAPS: derivar-la a la DGAP no resol la necessitat

Hem plantejat la necessitat de formar el personal penitenciari sobre els 16 GAPS publicats o actualitzats aquest any. No és coherent actualitzar aquests instruments i no acompanyar-los d'una formació que permeti conèixer-los i treballar-ne l'aplicació.

Des de CATAC ja vam elaborar un manual d'autoformació davant la manca de resposta formativa del Departament. Aquesta iniciativa sindical no pot substituir la responsabilitat de l'Administració.

La resposta rebuda és que es tracta de formació específica, que no correspon a aquest programa transversal i que s'imparteix internament des de la DGAP. Podem distingir entre formació transversal, específica i interna; el que no podem acceptar és que aquesta distribució de competències deixi sense una resposta concreta la necessitat plantejada.

Si aquesta formació correspon a la DGAP, reclamem que se'n concreti la programació: continguts, persones destinatàries, calendari i condicions d'assistència. Dir qui l'ha d'impartir no acredita, per si sol, que la necessitat estigui coberta.

Les nostres propostes de formació per al 2027

Mantenim les propostes inicials i les ampliem amb necessitats del personal d'interior, seguretat i oficines. Demanem cursos, tallers i simulacions vinculats a la feina quotidiana, amb continguts actualitzats i adaptats a les funcions de cada col·lectiu.

1. Igualtat de tracte i no-discriminació: perspectiva de gènere, prevenció de violències masclistes i LGTBIQ+-fòbia, i acompanyament de les persones afectades.
2. Acollida i mentoria: eines per al personal que acompanya les noves incorporacions i transmissió de coneixements i criteris de treball.
3. Salut mental: detecció del malestar, prevenció d'autolesions i conductes suïcides, actuació davant de crisis i coordinació amb serveis especialitzats.
4. Diversitat funcional, neurodivergències i accessibilitat: adaptació de la comunicació, les activitats i les rutines per eliminar barreres i facilitar la participació.

Via Laietana 57 4t 3a
08003 Barcelona
Tel. 933173151
Fax 933173202
sindicat@catac.cat

5. Cultura digital i relacions: influència de les xarxes, els influencers i la manosfera en la identitat, el control en la parella i la convivència.
6. Pensament crític i discursos d'odi: eines per abordar desinformació, rumors, racisme, xenofòbia i altres discursos discriminatoris.
7. Vincle educatiu i participació: compatibilitzar l'acompanyament, l'autonomia i la confiança amb els límits i les funcions de control.
8. Benestar professional i cura dels equips: prevenció del desgast emocional, suport mutu i factors organitzatius que afecten el benestar.
9. Drogues i noves formes de consum: actualització sobre substàncies, vapejadors, olis i altres preparats, signes de possible consum i protocols d'actuació.
10. GAPS i actualitzacions: formació pràctica sobre els procediments, els canvis introduïts i les responsabilitats de cada lloc de treball.
11. Comunicació i desescalada: prevenció de conflictes, gestió de situacions de tensió i establiment de límits sense incrementar la confrontació.
12. Intervenció segura: pràctica de tècniques i ús dels mitjans autoritzats, proporcionalitat, coordinació i documentació de les actuacions.
13. Emergències i coordinació operativa: simulacions d'incendis, evacuacions i incidents greus, amb funcions i circuits d'avís ben definits.
14. Primers auxilis: resposta pràctica davant d'urgències en el medi penitenciari, activació de l'assistència i reciclatge periòdic.
15. Escorcolls i controls: procediments segurs, ús dels equips, detecció d'objectes prohibits i documentació i custòdia de les troballes.
16. Observació i traspàs d'informació: registre de fets, detecció de canvis rellevants i comunicació entre torns i equips professionals.
17. Riscos laborals segons les funcions: prevenció adaptada a interior, seguretat i oficines, incloent-hi riscos psicosocials, ergonomia i equips de protecció.
18. Suport després d'agressions o incidents greus: circuits d'assistència i seguiment, acompanyament dels equips i eines per als comandaments.

Via Laietana 57 4t 3a
08003 Barcelona
Tel. 933173151
Fax 933173202
sindicat@catac.cat

19. Redacció professional: elaboració clara, precisa i ordenada de comunicats, informes i incidències, diferenciant fets i valoracions.
20. Procediments administratius penitenciaris: gestió d'expedients, comprovació de dades, terminis, notificacions, registre i arxiu.
21. Aplicacions informàtiques: formació inicial i de reciclatge adaptada a interior i oficines, amb pràctiques i actualitzacions abans d'implantar canvis.
22. Protecció de dades i ciberseguretat: confidencialitat, consulta i enviament d'informació, detecció de fraus i resposta davant d'incidències.
23. Ofimàtica i accessibilitat documental: textos, fulls de càlcul, PDF, plantilles i comprovació de dades, amb nivells adaptats a les necessitats del personal.
24. Teletreball penitenciari: organització de tasques, coordinació, seguretat, confidencialitat, desconnexió digital i supervisió dels equips.
25. Intel·ligència artificial: usos autoritzats en tasques administratives, verificació dels resultats, protecció de dades i límits d'utilització.
26. Atenció a famílies i altres interlocutors: comunicació clara, gestió de situacions de tensió, derivació de consultes i confidencialitat.
27. Comandaments d'interior i responsables d'oficina: organització del treball, transmissió d'instruccions, gestió de conflictes i acompanyament dels equips.

Formació fora de la jornada: prou de fer-la dependre de la voluntarietat del personal

Finalment, reclamem que el 2027 es garanteixi la compensació de la formació realitzada fora de l'horari laboral, en el marc del dret a les 40 hores anuals de formació previst en la normativa i els acords aplicables.

El personal penitenciari aporta molta voluntarietat i dedica temps personal a formar-se i a actualitzar els seus coneixements professionals. Aquesta implicació contrasta amb les denegacions de compensació per l'assistència a activitats formatives fora de la jornada laboral. La voluntat de formar-se no pot acabar penalitzant qui hi dedica el seu temps de descans.

Via Laietana 57 4t 3a
08003 Barcelona
Tel. 933173151
Fax 933173202
sindicat@catac.cat

Reclamem criteris clars, homogenis i transparents per al reconeixement i la compensació d'aquestes hores, dins del còmput anual que correspongui. El dret a la formació ha de ser efectiu i compatible amb els torns i les condicions de treball del personal penitenciari, no quedar condicionat a la disponibilitat de temps lliure.

La planificació formativa del 2027 ha d'abordar tant els continguts i l'accés als cursos com les condicions per poder-los fer. Calen edicions suficients, accés per a tots els centres i cobertura organitzativa per assistir-hi dins de la jornada. No és acceptable que la formació continuï descansant en la voluntarietat del personal mentre se'n denega la compensació.

Exigim una resposta coordinada i verificable

Les explicacions del Departament no ens convencen, ni amb la millor de les predisposicions. No podem donar per resoltes les mancances amb derivacions a altres cursos, possibilitats d'accés que després no es materialitzen o decisions que continuen pendents.

Reclamem la inclusió expressa del personal de tractament en una formació preventiva adequada; una proposta concreta de teletreball per al personal penitenciari afectat; l'accés real a la formació transversal; una programació sobre els 16 GAPS; la incorporació de les necessitats formatives plantejades, i el reconeixement i la compensació de la formació feta fora de jornada.

La distribució de la formació entre el CEJFE, el Departament i la DGAP ha de servir per coordinar la resposta, no per fragmentar responsabilitats. El personal necessita saber quina formació rebrà, quan la podrà fer i en quines condicions.

CATAC Presons

Informació, transparència i defensa dels drets del personal penitenciari.

Barcelona, 9 de novembre 2026